

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Соціально-гуманітарний факультет
Кафедра романо-германської філології та перекладу
Кафедра іноземних мов



МАТЕРІАЛИ

III Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції

**«Актуальні питання інтернаціоналізації
вищої освіти в Україні: лінгвістичний, правовий
та психолого-педагогічний аспекти»**

24-25 березня 2022 року

Біла Церква – 2022

УДК 378.018.556(477):80:34:159.9

Актуальні питання інтернаціоналізації вищої освіти в Україні: лінгвістичний, правовий та психолого-педагогічний аспекти: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (Біла Церква, 24-25 березня 2022 р.). – Біла Церква: БНАУ, 2022. – 138 с.

Редакційна колегія:

Олена Шуст, д-р екон. наук;
Сергій Мерзлов, д-р с.-г. наук;
Ольга Варченко, д-р екон. наук;
Інна Ковальчук, канд. юр. наук;
Bozay Réka, PhD;
Péter Csátár, PhD;
Олена Цвид-Гром, канд. філол. наук;
Вікторія Ігнатенко, канд. пед. наук;
Marzena Sobczak-Michalowska, prof. ;
Magdalena Bergmann, dr. ;
Marek Bogusz;
Kashuba Svitlana, prof. ;
Thomas Gronier;
Олена Олешко, канд. с.-г. наук.

Збірник містить матеріали учасників Міжнародної науково-практичної онлайнконференції «Актуальні питання інтернаціоналізації вищої освіти в Україні: лінгвістичний, правовий та психолого-педагогічний аспекти», що присвячені висвітленню широкого кола питань, які стосуються інтернаціоналізації вищої освіти.

Автори несуть відповідальність за достовірність фактів, цитат, посилань на літературні джерела та вживання власних імен.

Ел. адреса: <http://science.btsau.edu.ua/taxonomy/term/27>

©БНАУ 2022

УДК 378.018.556(477):80:34:159.9

Актуальні питання інтернаціоналізації вищої освіти в Україні: лінгвістичний, правовий та психолого-педагогічний аспекти: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (Біла Церква, 24-25 березня 2022 р.). – Біла Церква: БНАУ, 2022. – 138 с.

Редакційна колегія:

Олена Шуст, д-р екон. наук;
Сергій Мерзлов, д-р с.-г. наук;
Ольга Варченко, д-р екон. наук;
Інна Ковальчук, канд. юр. наук;
Bozay Réka, PhD;
Péter Csátár, PhD;
Олена Цвид-Гром, канд. філол. наук;
Вікторія Ігнатенко, канд. пед. наук;
Marzena Sobczak-Michalowska, prof. ;
Magdalena Bergmann, dr. ;
Marek Bogusz;
Kashuba Svitlana, prof. ;
Thomas Gronier;
Олена Олешко, канд. с.-г. наук.

Збірник містить матеріали учасників Міжнародної науково-практичної онлайнконференції «Актуальні питання інтернаціоналізації вищої освіти в Україні: лінгвістичний, правовий та психолого-педагогічний аспекти», що присвячені висвітленню широкого кола питань, які стосуються інтернаціоналізації вищої освіти.

Автори несуть відповідальність за достовірність фактів, цитат, посилань на літературні джерела та вживання власних імен.

Ел. адреса: <http://science.btsau.edu.ua/taxonomy/term/27>

©БНАУ 2022

ЗМІСТ

Секція 1. Сучасні вектори розвитку перекладацької діяльності в умовах інтернаціоналізації вищої освіти

Mykhailenko O.O. Types of Translation Quality Assessment in Teaching Translation Editing.....	6
Ігнатенко В.Д. Ринок перекладацьких послуг в умовах сьогодення.....	8
Цвид-Гром О.П. Лексико-генетичне наповнення та особливості перекладу римських імен.....	10
Тарасюк А.М. Stylistic Peculiarities of Compound Sentences in J. Austen's prose and Their Rendering in Ukrainian Translations.....	12
Зінінська А.П., Пилипенко І.О. Переклад та локалізація: виклики сучасності.....	15
Береговенко Н.С. Особливості перекладу та семантичні відмінності параметричних прикметників, що входять до мікрополя на позначення великої / малої висоти (на матеріалі фільмів каналу BBC The Blue Planet та Life).....	18
Велика К.І. Переклад образності у науково-технічних текстах сільськогосподарського призначення.....	21
Чернищук Ю.І. Ефективність застосування інтернет-блогів при вивченні іноземних мов в умовах інтернаціоналізації.....	25
Синельникова І.С., Данілова А. П. Переклад англійських економічних абривійованих термінів.....	27
Гетьман Т.Є. The Agricultural Discourse Terminology Translation Peculiarities.....	30

Секція 2. Професійно-орієнтоване навчання іноземних мов і культур в умовах міжнародної академічної мобільності: педагогічні та психологічні аспекти

Réka Bozzay Challenges in Translation Classes during the Lockdown (2020 and 2021) in Hungary.....	34
Гармаш О. М. Особливості викладання професійно-орієнтованої іноземної мови для майбутніх вчителів немовних спеціальностей.....	38
Бойко Г.А. Мовленнєві вміння для формування англомовної компетентності в професійно орієнтованому монологічному мовленні у майбутніх фахівців з харчових технологій.....	40
Столбецька С.Б. Формування життєвої компетентності при підготовці перекладачів у галузі сільського господарства.....	42
Волинець І. М. Формування професійно-мовленнєвої компетентності студентів... 44	44
Демченко Н.С. Вивчення неологізмів при підготовці студентів-економістів.....	47
Резнік В.Г. Mehrsprachigkeit als didaktischer ansatz zum fremdsprachenlernen in der europäischen union.....	49
Данілова Ю.І., Джава Н.А. Інноваційні форми організації навчання іноземної мови.....	51
Вуколова К.В. Медитація як ефективний засіб викладання іноземних мов.....	54
Ковальчук А. О. Семантичні особливості фразеологізмів ченюй із концептом <i>життя</i> у процесі вивчення сучасної китайської мови.....	57
Дем'яненко О.О., Чернобров Ю.А. Проблема розвитку критичного мислення студентів-перекладачів під час вивчення літератури англії та США: контрольньо-оцінювальний етап.....	59

УДК 81'255.4'367.625=111=161.2

БЕРЕГОВЕНКО Н.С., асистент кафедри романо-германської філології та перекладу

Білоцерківський національний аграрний університет, Біла Церква, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ТА СЕМАНТИЧНІ ВІДМІННОСТІ ПАРАМЕТРИЧНИХ ПРИКМЕТНИКІВ, ЩО ВХОДЯТЬ ДО МІКРОПОЛЯ НА ПОЗНАЧЕННЯ ВЕЛИКОЇ / МАЛОЇ ВИСОТИ (НА МАТЕРІАЛІ ФІЛЬМІВ КАНАЛУ ВВС THE BLUE PLANET ТА LIFE)

Проаналізовано основні синонімічні та стилістичні особливості параметричних прикметників, що входять до мікрополя на позначення великої та малої висоти на матеріалі фільмів каналу ВВС The Blue Planet та Life. Окреслено основні концепти параметричних прикметників, які входять до мікрополя на позначення великої та малої висоти. Виявлені основні синонімічні ряди та семантичні зв'язки параметричних прикметників на позначення великої та малої висоти. Проаналізовано основні способи та прийоми перекладу параметричних прикметників, які входять до мікрополя великої та малої висоти.

Ключові слова: параметр, переклад, прикметник, семантика, синонім, мікрополе, фільм

Основними формами існування матерії є час, рух та простір. Параметричність є однією з фундаментальних якостей останнього. Люди різних національностей завжди усвідомлювали різницю у розмірах осіб та предметів і відчували потребу передати її у своєму мовленні. З'являлися відповідні лексичні одиниці, які були покликані якнайточніше пояснити розмір кого- або чого-небудь. Мовні одиниці зі значенням величини є, очевидно, однією з найдавніших лексичних груп будь-якої мови.

Сучасний етап розвитку лінгвістики характеризується посиленою увагою до системного аналізу та структурування лексичного складу мови, зокрема назв розміру. Незважаючи на значні досягнення вітчизняної та зарубіжної лінгвістики у вивченні параметричних прикметників та неослабний інтерес вчених до них, не розв'язаним й досі залишається ряд проблем. Так, проблема польової семантики прикметників з їх широким діапазоном лексичної сполучуваності належить до недостатньо вивчених, хоча вони досить багаті своєю семантикою і активно вступають в синонімічні та антонімічні зв'язки та відношення. Під поняттям "параметричні прикметники" ми розуміємо прикметники, які означають великий чи малий розмір предметів та об'єктів навколишнього світу. Перш ніж перейти до синонімічних особливостей прикметників, варто пояснити, що ж таке "мікрополе". Як уже зазначалося вище, прикметники розміру в англійській мові становлять відкрити лексичну мікросистему, основні принципи якої відповідають тому типу

лексичних парадигм, що в семасіології прийнято вважати дводомінантними лексико-семантичними групами, тобто такими, що складаються з двох підгруп чи мікрополів – прикметників на позначення великого та малого розміру [1, с. 15].

Мікрополе (за О. Бондарко) – мінімальний елемент макрополя, що є самостійним, у плані змісту й у плані вираження. Функціонально-семантичні мікрополя тісно пов'язані одне з одним й утворюють певну систему. Вони пов'язані одне з одним відношеннями тотожності й відмінності [1, с. 13]. Найчастотніші слова в мікрополі великої висоти – *high* та *tall*. **High** має спільногерманське коріння і в давньоанглійській мові засвідчений діалектними варіантами – *heh* (*Anglian*), *heah* (*W.Saxon*) “*of great height, lofty, tall, exalted*” [2, с. 21]. Досліджуваний прикметник може реалізувати низку значень: 1) великий за протяжністю зверху вниз (той, що перевищує середню висоту); 2) той, що знаходиться зверху; 3) велика кількість, рівень чогось; 4) високий стандарт якості; 5) той, що займає важливу (високу) позицію; 6) про рівень води [2, с. 22].

Tall (0,8%) вживався ще в давньоанглійській *getæl* “*prompt, active*”, згодом значення розширилося до “*brave, valiant, seemly, proper*” (с.1400), потім до “*attractive, handsome*” (mid-XVc.) і нарешті “*being of more than average height*”. Цей прикметник може реалізувати значення: 1) високий, коли йдеться про зріст людини, висоту дерева чи будівлі [3, с. 167]. Прикметник *tall* у переважній більшості випадків уживається з словами, що називають осіб, а *high* – з тими, що називають неживих істот. Винятки, звичайно, спостерігаються й тут. Так, *high* може вживатися з назвами осіб тоді, коли виступає у функції уточнювача, специфікатора напряму виміру, а не на позначення самої величини. На сьогодні, у *tall* дедалі більше розширюється сфера семантичної валентності, порівняно з попередніми періодами розвитку англійської мови, він значно частіше вживається з словами, що позначають неживі об'єкти – дерева, траву, рослини, будівлі. Для *high*, у свою чергу, вживання з назвами осіб – виняток. Проте лише *high* вживається зі словами на позначення відстані (протяжності). Також *tall* можна вважати закріпленим більше за конкретними позначеннями, а *high* – за абстрактними. Обидва прикметники можуть виступати у функції специфікатора (*How tall is he? How high is it?*). Подібність двох прикметників виявляється і у тому, що вони можуть позначати величину, інтенсивність, але тільки *high* вказує на інтенсивність явищ природи та прояву почуттів і може позначати соціальний стан [4, с. 354].

Центр мікрополя малої висоти представлений прикметниками *low* та *short* – відношення яких багато в чому нагадують відношення *tall* та *high*. Як і *tall*, слово *short* у переважній більшості випадків вживається на означення зросту осіб, при цьому не виключається можливість позначення висоти неживих істот. Прикметник *low*, подібно до *high*, вживається з назвами неживих істот та навіть на позначення інтенсивності явищ природи. Цим фактом обумовлюється те, що прикметники *tall*

та *short* вважаються антонімами, коли йдеться про осіб, а *high* та *low* – в решті випадків. Тобто, *short* позначає висоту предметів незалежно від їх семантичної категорії з переважним уживанням з групою іменників – назв осіб та має сему “довжина”, про яку говорилося вище. А *low* може позначати розташування на певній висоті, інтенсивність звуку та його висоту, інтенсивність природних явищ. Також *low* може позначати величину, коли сполучається зі словами типу: *price, temperature, wages*; подібно до *high*, він позначає соціальний стан, значення кількості [4, с.356].

Отже, хоча вказані прикметники є синонімами, *tall* вживається, коли йдеться про зріст людини, висоту дерев чи рослин. В свою чергу *high* вживається з неживими предметами та явищами. Помітною є висока питома вага сполучуваності *high* з словами на означення явищ природи типу: *high tide* (BP, VII, 36:48). Контекстуальними партнерами *tall* є здебільшого слова на означення висоти дерев та рослин: *tall tree* (Life, I, 37:11), *tall stems* (Life, IX, 15:13). Якщо *tall* відтворюється адекватно і без використання перекладацьких трансформацій, то при передачі *high* досить часто застосовується заміна слова однієї частини мови на слово іншої: адвербалізація (в українському варіанті) та номіналізація (в російському). Напр.:

(1a) *They must live their lives with all their senses at a high pitch* (Life, VII, 34:42).

(1б) *Впродовж усього їхнього життя органи чуття працюють безперестанку* (Життя, VII, 34:42).

(1в) *Его органы нюха всю жизнь работают на пределе* (Жизнь, VII, 34:42).

Інколи перекладач застосовує вербалізацію, як-от: *the tree was high* (Life, IX, 36:24) – “дерево викинуло хвилею” (Життя, IX, 36:24.), “дерево возвышалось” (Жизнь, IX, 36:24).

Отже, синоніми *high* та *tall* отримують при перекладі адекватне відтворення, хоча *tall* відтворюється без використання лексико-граматичних трансформацій, на відміну від *high*, при перекладі якого засвідчено використання таких трансформацій як: номіналізація, адвербалізація, вербалізація.

Список використаних джерел

1. Бондарко А. В. Понятия “семантическая категория”, “функционально-семантическое поле” и “категориальная ситуация” в аспекте сопоставительных исследований // Методы сопоставительного изучения языков. – М. : Наука, 1988. – С. 12 – 19.
2. Быстрова Л. В. Прилагательные со значением “сильный” и “слабый” в современном английском языке (Семантико-статистическое исследование) : автореф. дисс. на соиск. учён. степени канд. филол. наук : спец. 10.02.04 / Л. В. Быстрова. – Киев, 1977. – 24 с.
3. Линник Т. Г. Параметричні прикметники і їх становлення. – К., Наукова думка, 1982. – 198 с.

4. Хавкіна О. М. Допоміжні мікрополя загального поля параметричності в українській мові // Вісник Прикарпатського національного ун-ту ім. В. Стефаника, ФІЛОЛОГІЯ. – Випуск XV-XVIII. – Івано-Франківськ, 2007. – С. 351 – 253.

Список джерел ілюстративного матеріалу

- BBC : Блакитна планета (серії 1 - 8): Продюсер серії Алістер Фотергілл, продюсери Алістер Фотергілл, Енді Біатт, Марта Холмс, оператор Рік Розенталь, музика Джордж Фентон, ведучий Девід Аттенборо, 2001.
- BBC : Голубая планета (серии 1 – 8) : Продюсер серии Алистер Фотергилл, продюсеры Алистер Фотергилл, Энди Биатт, Марта Холмс, оператор Рик Розенталь, музыка Джордж Фентон, ведущий Дэвид Аттенборо, 2001.
- BBC : Життя (серії 1 – 10): Продюсер серії Марта Холмс, виконавчий продюсер Майкл Гантон, продюсери: Руперт Баррингтон, Адам Чепмен, Марта Холмс, Нейл Лукас, Патрік Морріс, Тед Оейкс, ведучий Девід Аттенборо, композитор Джордж Фентон 2009 .
- BBC : Загадки природи : Жизнь (серии 1 – 10) : Продюсер серии Марта Холмс, исполнительный продюсер Майкл Гантон, продюсеры: Руперт Баррингтон, Адам Чэпмен, Марта Холмс, Нейл Лукас, Патрик Моррис, Тед Оэйкс, ведущий Дэвид Аттенборо, композитор Джордж Фентон, 2009.

УДК 81'25:63

ВЕЛИКА К.І., асистент кафедри іноземних мов

Білоцерківський національний аграрний університет, Україна

ПЕРЕКЛАД ОБРАЗНОСТІ У НАУКОВО-ТЕХНІЧНИХ ТЕКСТАХ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

Розглядається питання перекладу образності у науково-технічних текстах сільськогосподарського призначення. Визначаються найбільш вживані образні мовні одиниці, що характерні саме для науково-технічного стилю. Аналізуються методи перекладу образності для сільськогосподарських науково-технічних текстів із врахуванням сучасних поглядів когнітивної лінгвістики.

Ключові слова: образ, образні фрази, метафора, фразеологізм, перекладацький метод.

Переклад образних висловлювань вимагає певної уваги і зусиль. Існує ймовірність не розпізнати образність, прийнявши її за звичайне сполучення слів, або ж невірно визначити його значення. Як правило, образні вирази мають певне експресивне забарвлення, що не є характерним для науково-технічних текстів, але автор може використати образні засоби для дохідливості чи переконливості та доказовості.

Образність виражається за допомогою таких мовних одиниць як фразеологізми, метафори, ідіоми, крилаті вирази, приказки, прислів'я та ін.